

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
Навчально-науковий інститут перформативних мистецтв
Кафедра режисури та акторської майстерності
імені народної артистки України Лариси Хоролець

**АНОТАЦІЯ
ДО ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ
«ВИКОНАННЯ РОЛІ КАТРІН У ВИСТАВІ «ВІСІМ ЛЮБЛЯЧИХ
ЖІНОК» Р. ТОМА»**

на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр»
за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво»,
кваліфікацією Бакалавр сценічного мистецтва,
актор, ведучий театралізованих видовищ,
освітньо-професійною програмою «Акторська майстерність»

Роботу виконала
здобувачка вищої освіти
4 курсу, групи БСМ 12-22
Громова Маріна Ігорівна

Керівник творчого проєкту:
кандидат мистецтвознавства, доцент
Сорока Іван Іванович

Допустити до захисту творчого проєкту
Протокол засідання кафедри
№ _____ від _____
Завідувач кафедри –
професор, народний артист України
_____ Гирич В. С.

Київ 2026

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ІДЕЙНО-ТЕМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДРАМАТУРГІЧНОГО ТВОРУ.....	6
1.1. Автор п'єси та епоха.....	6
1.2. Ідейно-тематичний аналіз п'єси «Вісім люблячих жінок»	8
РОЗДІЛ 2. ДІЙОВИЙ АНАЛІЗ ДРАМАТУРГІЧНОГО ТВОРУ І РОЛІ... 11	
2.1. Дійовий аналіз п'єси.....	11
2.2. Дійовий аналіз ролі Катрін	15
РОЗДІЛ 3. ТВОРЧИЙ ЗАДУМ ОБРАЗУ ТА ЙОГО СЦЕНІЧНЕ ВТІЛЕННЯ.....	31
3.1. Творчий задум образу Катрін.....	31
3.2. Сценічне втілення образу Катрін	32
ВИСНОВКИ	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	35
ДОДАТКИ	37

ВСТУП

Актуальність теми

У творі порушується низка важливих проблем, завдяки яким п'єса залишається актуальною й донині. Насамперед автор порушує тему гендерних ролей. Статус чоловіка традиційно визначався як статус голови родини та годувальника. Саме чоловік вважався людиною, яка відповідає за фінансове забезпечення сім'ї, її добробут і становище в суспільстві. Проте в сучасному світі такий розподіл ролей дедалі менше влаштовує молоде покоління. Багато чоловіків відмовляються слідувати застарілим стандартам і прагнуть не лише матеріальної відповідальності, а й емоційної рівності, підтримки та взаєморозуміння у стосунках.

П'єса яскраво змальовує недосконалість такої системи. Чоловік у творі намагається знайти любов і турботу, однак натомість часто стає жертвою користі, обману та маніпуляцій. Через це автор порушує важливу проблему людських взаємин, у яких щирі почуття поступово замінюються матеріальними інтересами та особистою вигодою.

Роль жінки в сім'ї та суспільстві це питання, яке й на сьогодні резонує гостро в сучасному суспільстві. Протягом тривалого часу більшість жінок були змушені приховувати свою справжню силу, амбіції та бажання, ставлячи на перше місце сім'ю. Вони відмовлялися від кар'єрних можливостей, самореалізації та особистісного розвитку, вбачаючи своє головне призначення у ролі матері, дружини та «ідеальної» доньки. П'єса яскраво висвітлює цю проблему, демонструючи, наскільки складно суспільство сприймає зміни у традиційних гендерних ролях і як нав'язані стереотипи впливають на внутрішній стан людини.

Окрім цього, значне місце у п'єсі займає тема сімейних конфліктів. Це проблема, яка залишається близькою кожному, незалежно від часу чи культури. Непорозуміння між поколіннями, приховані образи,

недомовленість і брехня поступово руйнують довіру між близькими людьми. У п'єсі зазначені конфлікти загострюються до межі, оголюючи справжні почуття героїв. Саме тому кожен глядач або читач може впізнати у персонажах себе чи членів своєї родини, замислитися над власними стосунками та зробити певні висновки.

У сучасному світі люди дедалі більше цікавляться психологією та самопізнанням, прагнуть зрозуміти власні емоції й мотиви поведінки. Тому особливо актуальними стають питання, порушені у творі: дослідження людської природи, здатність до обману, прояви егоїзму, внутрішні конфлікти, боротьба між правдою і вигодою, а також потреба в любові та співпереживанні. Кожна героїня має свої таємниці, страхи й бажання, що робить їх багатограними та психологічно правдивими.

Отже, актуальність п'єси полягає не лише в її цікавому сюжеті, а й у глибокому змісті, який торкається важливих соціальних і психологічних проблем. Саме це поєднання змістовності та захопливої форми забезпечує їй популярність серед глядачів і читачів навіть сьогодні.

Мета та завдання проєкту є створення образу Катрін з п'єси «Вісім люблячих жінок» Робера Тома.

Досягнення мети передбачає виконання наступних **завдань**:

- ознайомитися із творчістю автора, визначити проблематику, тему та ідею п'єси;
- визначити композицію п'єси.;
- ознайомитись з особливостями жанру п'єси;
- знайти характерність у монологі, робота над створенням образу;
- визначити надзавдання, наскрізну дію, створити безперервну лінію дії персонажа;
- розкрити етапи сценічного втілення вистави;

Об'єкт дослідження. Автор п'єси – Робер Тома, його творчий шлях та п'єса «Вісім люблячих жінок».

Предмет дослідження. Героїня п'єси «Вісім люблячих жінок» Робера Тома Катрін, створення образу Катрін. [1].

Теоретичною та методологічною основою дослідження є видання праць у українських і зарубіжних театрознавців, данні із офіційних сайтів. При написанні роботи були використані методи аналізу, фокусування, порівняння, застосування.

Структура анотації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи – 37 сторінок, основний обсяг – 32 сторінки, список використаних джерел – 2 сторінки (15 найменувань), додатки – 1 сторінка [12].

РОЗДІЛ 1 ІДЕЙНО-ТЕМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДРАМАТУРГІЧНОГО ТВОРУ

1.1. Автор п'єси та епоха

Робер Тома – відомий французький драматург ХХ століття, який народився у 1927 році. Його творчість формувалася в непростий період після Другої світової війни, коли суспільство переживало глибокі зміни, а люди по-новому осмислювали життя, мораль і взаємини. Саме ця атмосфера нестабільності та внутрішніх пошуків значною мірою вплинула на стиль і тематику творів Робера Тома

Початок творчого шляху Тома не був гучним чи триумфальним. Його перші п'єси, написані в Ніцці наприкінці 1950-х років, не мали великого успіху і не привернули значної уваги публіки. Однак він не зупинився і продовжував шукати власний стиль, експериментувати з жанрами та сюжетами. І вже у 1960 році до нього прийшов справжній прорив – п'єса «Пастка для самотнього чоловіка». Це була своєрідна суміш детективу й чорного гумору, яка несподівано захопила глядачів. Після прем'єри в Парижі твір буквально за одну ніч зробив автора відомим.

Успіх був настільки значним, що правами на екранізацію зацікавився сам Альфред Гічкок – майстер напружених психологічних трилерів. Саме після цього ім'я Робера Тома почали асоціювати з жанром психологічної кримінальної драми, в якій напруга поєднується з іронією та тонким гумором.

Наступним важливим етапом у творчості Робера Тома стала п'єса «Вісім жінок», яка закріпила його успіх. Вона отримала престижну французьку премію, як найкраща п'єса 1961 року, як вказує журнал *Little Theater*: «overnight success, winning the coveted Prix du Quai des Orfèvres» [15]. Цей твір і сьогодні залишається одним із найвідоміших у доробку

драматурга, адже поєднує інтригу детективу з глибоким психологізмом і яскравими жіночими образами.

Тома був не лише драматургом, а й людиною театру в широкому сенсі – він працював актором, режисером і активно брав участь у постановках власних творів. Його п'єси часто виходили за межі театральної сцени й отримували нове життя в кіно. Зокрема широку популярність «Вісім жінок» здобули після екранізації у фільмі «8 жінок» режисера Франсуа Озона. Фільм «8 Women» має високі оцінки глядачів на IMDb –7/10, та привернув увагу завдяки сильному акторському складу, до якого увійшли: Катрін Ден'єв, Фанні Ардан та Еммануель Беар [13].

Окрім письменницької діяльності, Робер Тома займався режисурою – він створював телевізійні фільми та серіали за власними п'єсами. Як зазначає Nordiska 3 1970 року і до своєї смерті у 1989 році він очолював паризький Театр Едуарда VII, де мав змогу не лише писати, а й безпосередньо втілювати свої ідеї на сцені [14].

Епоха, в якій творив Тома, була часом активного розвитку театру й кіно. Глядач уже не задовольнявся лише легкою розвагою – йому хотілося глибини, сенсів, психологічної правди. Французьке суспільство переживало складні моральні та внутрішні трансформації, і це безпосередньо відобразилося в мистецтві. Театр ставав більш інтелектуальним, гострим, іноді навіть провокативним.

Саме в цей період набирають популярності детективні та психологічні сюжети, адже вони дозволяють зазирнути вглиб людської природи – побачити, як люди поведуться у критичних ситуаціях, що ними керує: страх, вигода, любов чи відчай. Робер Тома дуже точно відчув цей запит публіки. Його п'єси – це не просто історії про злочини чи інтриги, а справжні дослідження людських характерів.

Він майстерно поєднував напругу з гумором, створюючи твори, які одночасно захоплюють і змушують задуматися. Його герої – живі,

неоднозначні, часто суперечливі, і саме тому такі близькі глядачеві. Творчість Тома стала відображенням свого часу, але не втратила актуальності й сьогодні, адже теми правди і брехні, довіри, любові та людських слабкостей залишаються незмінно важливими.

Стислий переказ сюжету п'єси

Родина збирається разом на святкування Різдва. Попри сильну заметіль, додому приїжджає старша донька. Спочатку атмосфера здається теплою та спокійною, однак між героїнями поступово відчувається приховане напруження, старі образи та нерозв'язані конфлікти.

Усе змінюється коли господаря будинку знаходять мертвим. Жінки намагаються викликати поліцію, але раптом з'ясовується, що вони повністю відрізані від світу: телефон не працює, машина зламана, а хвіртка зачинена. Стає очевидно, що вбивця знаходиться серед них.

Жінки змушені підозрювати одна одну, ставити незручні запитання й поступово відкривати те, що раніше ретельно приховували. Ситуація ще більше ускладнюється, коли з'являється сестра покійного, яка вже знає про смерть. Це породжує нову хвилю підозр і лише заплутує справу, бо кожна з жінок має власні мотиви для злочину і свої таємниці.

Кульмінація настає тоді, коли відкривається несподівана правда: господар будинку насправді не був убитий. Він лише інсценував власну смерть, щоб почути правду, яку вони приховували роками. Однак ця правда виявляється занадто болісною і він вбиває себе.

1.2. Ідейно-тематичний аналіз п'єси «Вісім люблячих жінок»

Тема. Викриття сімейних взаємовідносин, у яких приховуються брехня, зрада, підлість, образи.

Ідея. Любіть, підтримуйте й цінують своїх близьких, адже саме любов і взаємна підтримка наповнюють людське життя справжнім сенсом, без якого людина не може повноцінно існувати.

Проблематика п'єси.

У п'єсі порушено цілий комплекс проблем – передусім правди і брехні, любові та ненависті. Проблема існує навколо поняття правди, чому людина стає на шлях брехні, відмовляється від щирості. Ці протилежності постійно переплітаються між собою, і глядач до кінця не може бути впевненим, де відвертість, а де лише вдало зіграна роль. Здається, що героїні говорять правду, але з кожною новою сценою вона розсипається, відкриваючи нові, ще глибші шари обману.

Окреме місце займають психологічні аспекти людської природи. У поведінці персонажів чітко простежуються страх, ревності, заздрість, внутрішні комплекси та боротьба із самими собою. Постає питання морального вибору й відповідальності за власні вчинки. У якийсь момент стає зрозуміло: у цьому домі майже немає щирості, зате є багато масок.

У результаті п'єси постає не просто як детективна історія, а як тонке психологічне дослідження людських стосунків. Барнич зазначав: «Для цього актор насамперед користується «формою», спостереженою із життя звичайної людини. Тобто із справжнього життя для створення життя в ролі актор використовує за «матеріал» сам прототип життя людини в суспільстві» – це вказує наскільки близьким і нерозривним є питання людської поведінки в житті і на сцені, саме тому кожен може впізнати знайомі риси, емоції та ситуації» [2, с. 33].

Особливості жанру.

П'єса поєднує у собі одразу кілька жанрів. В першу чергу «Вісім люблячих жінок» – це драма. Персонажі показуються з різних сторін зі своїми внутрішніми переживаннями, конфліктами, страхом бути викритою.

У кожної героїні свій мотив, але є дещо, що їх об'єднує – це брехня. Побоювання правди штовхає жінок на лицемірство, підступ, взаємні звинувачення. У результаті стає очевидно, що внутрішні конфлікти й образи руйнують їх і сімейні стосунки.

Також п'єса приймає детективну форму. Сюжет розгортається навколо вбивства. Проводиться розслідування, через допити і підозри ми дізнаємось приховані мотиви персонажів, тримається інтрига, кожна нова зачіпка призводить до суперечностей і поступового розкриття справи, що тримає нерозуміння і напругу до самого фіналу.

І наостанок у п'єсі присутні елементи комедії. Незважаючи на трагічні події, сцену не покидає легкий сарказм, іронія і навіть комічні ситуації. Кумедні моменти виникають через слова та дії самих персонажів: суперечки, реакції, вчинки, тому такий прийом автора створює контраст із серйозністю подій і робить твір більш багатограним.

Підсумовуючи вищесказане, п'єса Робера Тома «Вісім люблячих жінок» це – драма-детектив.

РОЗДІЛ 2

ДІЙОВИЙ АНАЛІЗ ДРАМАТУРГІЧНОГО ТВОРУ І РОЛІ

2.1. Дійовий аналіз п'єси

Фабула п'єси.

1. У замиському будинку сім'я готується святкувати Різдво і зустрічати старшу доньку.
2. Покоївка знаходить убитого господаря будинку.
3. Жінки намагаються викликати поліцію, але це їм не вдається. Тому вони вирішують почати власне розслідування.
4. З'ясовується, що кожна приховує багато секретів та має свої мотиви для вбивства.
5. Виявляється, що чоловік не був вбитий, а лише хотів почути правду.
6. Правда вразила чоловіка, він скоює самогубство.

Місце і час подій.

Події відбуваються у Франції, у замиському будинку, під час Різдва 1950 року. Автор описує будинок «Кімната в замиському провінційному будинку. Велика канапа. Камін. Глибоке зручне крісло. Маленький стіл. М'які стільці. Книжкові полиці. Праворуч у глибині кімнати - ніша. У ній двері на веранду, за верандою - парк. Це парадний вхід до будинку».

Після Другої світової війни країна перебувала в процесі відновлення, тому різдвяні свята мали особливе значення. У цей період Різдво сприймалося не лише як релігійне чи сімейне свято, а й як символ стабільності, тепла, надії та повернення до мирного життя. Люди особливо цінували можливість зібратися родиною за одним столом, відчуті єдність і хоча б на короткий час забути про труднощі повоєнного часу.

Вищезгаданий історичний період також характеризувався відсутністю сучасних технологій. Не було швидкого зв'язку, мобільних

телефонів чи розвиненого транспорту, тому люди були більш ізольованими, особливо в зимовий період і в замських будинках. Дім у п'єсі стає замкненим простором, відрізаним від зовнішнього світу, де немає можливості швидко отримати допомогу чи втекти від ситуації.

Обмежений простір і неможливість уникнути конфлікту створюють сильну психологічну напругу. Усі таємниці, образи й приховані емоції стають більш помітними, адже немає можливості їх уникнути або приховати.

Дійові особи:

Катрін – молодша дочка.

Сюзон – старша дочка.

Габі – дружина господаря.

П'єретта – сестра Чоловіка.

Огюстина – сестра Габі.

Бабуся – мати Габі.

Луїза – молода покоївка.

Шанель – стара покоївка.

Композиція п'єси.

Експозиція – збір усієї родини на Різдво.

Зав'язка – виявлення господаря будинку мертвим.

Розвиток дії – жінки приймають рішення провести розслідування.

Кульмінація – у кожної були мотиви для вбивства та секрети, але визначити винну так і не вдається, бо виявляється чоловік не був вбитим, він хотів дізнатись, що думає про нього його родина.

Розв'язка – чоловік не витримав того, що родина його використовує, і насправді його ніхто не любить і скоїв самогубство.

Подієвий ряд:

Вихідна подія: Змова Катрін з батьком інсценувати вбивство

Початкова подія: Звістка про вбивство господаря дому

Центральна подія: Викриття таємниці не справжнього вбивства

Головна подія: Самогубство Марселя

Коротка характеристика дійових осіб.

Катрін – молодша донька. Юна, енергійна, трохи неохайна, вона любить читати і має допитливий розум. Дівчина не боїться висловлювати свої думки, навіть якщо вони незручні для інших, тому її слова часто провокують викриття або конфлікти. Також її обурює ставлення до неї як до дитини, вона бажає швидше стати дорослою. Катрін – розумна, спостережлива і досить хитра дівчина. У ній вирує підліткова емоційність, бажання пригод і сильне прагнення до справедливості та правди. Дівчина також є дуже егоїстичним персонажем, вона часто ігнорує почуття інших в досягненні своїх цілей. Може здаватися наївною, але насправді часто мислить стратегічно і вміє помічати те, що інші ігнорують.

Сюзон – старша донька. Вона постає перед глядачем як приклад розсудливої, спокійної, вихованої та цілеспрямованої молодої жінки. Її поважають і люблять майже всі члени родини, Сюзон створює враження ідеальної доньки, проте за зовнішнім спокоєм приховуються власні секрети. Сюзон важко говорити правду про себе, адже вона боїться зруйнувати сімейну гармонію та бути не прийнятою близькими людьми. Її внутрішній конфлікт полягає між обов'язком і страхом втрати любові родини.

Габі – дружина господаря будинку. Вона вміє бездоганно підтримувати образ ідеальної дружини та матері. На перший погляд здається вихованою, турботливою і врівноваженою жінкою, яка дбає про сім'ю. Однак за цією зовнішньою маскою приховані глибокі образи, розчарування в шлюбі, нездійснені мрії та накопичена внутрішня злість. Її справжні почуття часто залишаються непоміченими оточенням.

Огюстін – сестра Габі. Нервова, невпевнена в собі жінка, схильна до емоційних зривів та істерик. Вона часто виставляє себе жертвою обставин і постійно потребує уваги та співчуття. У її поведінці проявляються глибокі комплекси, невпевненість і нездійснені життєві мрії. Вона нерідко викликає роздратування в інших, але водночас є досить небезпечною у психологічному плані: вміє збирати плітки, маніпулювати інформацією та використовувати слабкості інших, коли це їй вигідно.

П'єретта – сестра господаря. Це сильна, незалежна та впевнена в собі жінка, яка не боїться порушувати суспільні норми. Її репутація неоднозначна, але саме це дає їй свободу бути відвертою і прямо говорити правду, навіть якщо вона неприємна для інших. Вона здатна кидати виклик оточенню і не підлаштовується під чужі очікування. Водночас П'єретта заздрисна і самотня, їй бракує визнання в родині та любові брата, але її різкість і нестриманість часто відштовхують людей і лише погіршують її становище.

Бабуся – мати Габі. На перший погляд здається милою, слабкою і немічною старенькою, яка потребує турботи. Проте за цим образом приховується мудра, хитра і дуже спостережлива жінка. Вона вміє майстерно приховувати свої справжні наміри за маскою слабкості і часто використовує це, щоб непомітно впливати на інших. Її досвід і життєва мудрість роблять її небезпечною у психологічній грі.

Луїза – молода служниця. Вона завжди знає більше, ніж говорить, і уважно спостерігає за всім, що відбувається в домі. Хитра та обережна, вона вміє залишатися непомітною і водночас збирати важливу інформацію. Для неї головне – власна вигода, тому вона уважно аналізує ситуацію і діє так, щоб отримати для себе користь.

Шанель – стара покоївка. Вона є найбільш відвертою і щирою серед усіх жінок. Проста, емоційна і менш стримана, вона часто говорить те, що думає, не приховуючи своїх почуттів. Для багатьох у домі вона стала майже

рідною людиною. Водночас, попри свою простоту, Шанель також має власні мотиви і приховані таємниці, які поступово можуть впливати на розвиток подій.

2.2. Дійовий аналіз ролі Катрін

Вихідна подія та запропоновані обставини.

Катрін – це молодша дочка господарів будинку, вона любить читати детективи і пригодницькі романи, через що часто засиджується допізна за книгою. Уся родина готується до Різдва і чекає приїзду старшої дочки. Кожна жінка зберігає свої таємниці, намагається знайти свою користь від Марселя. Жінки потайки намагаються потрапити до господаря будинку на приватну розмову, за ними через щілину в дверях спостерігає Катрін, вона бачить, хто та коли приходить, підслуховує, про що вони говорять, бачить сестру, яка приїхала раніше і потім пішла з будинку, щоб вранці повернутись знов, вона запам'ятовує ці деталі та вирішує зайти до батька.

Дівчинка бачить як тато плаче, вона розуміє, що причина цих сліз жінки, що його оточують, вона пропонує татові прикинутись мертвим і дізнатись як би усі себе поводити і щоб говорили якщо тата не стане. Чоловік погоджується, тому Катрін розробила план й інсценувала вбивство, щоб змусити жінок почуватись загнаними в кут і підозрювати одна одну.

«Як уже говорилося, учень повинен підтверджувати кожен деталь свого тренування точним образом і знаходити запропоновані обставини, які цей образ оживлятимуть» [3, с. 26]. На мою думку саме ця висхідна подія є найближчою до створення образу Катрін. Вище згадана подія несе в собі ключову складову ролі, те чому дівчина вирішила не терпіти таку поведінку оточуючих. Для дівчини це стало точкою неповернення, рушійною силою її у сюжеті, всі її вчинки почались з цих запропонованих обставин.

Надзавдання

«Домовимося ж на майбутнє називати цю головну, всеосяжну мету, що притягує до себе всі без винятку завдання, викликає творче самопочуття актора – ролі, надзавданням твору письменника», власне дана цитата була використана у роботі «Робота актора над собою» [9, с. 450].

Надзавдання Катрін полягає у прагненні викрити брехню. Вона гостро відчуває фальш у поведінці близьких, тому намагається змусити їх бути чесними й відвертими, зруйнувати маски, які носять героїні.

Її поведінка різка й прямолінійна, іноді навіть провокативна, що часто призводить до конфліктів і болючих викриттів. Катрін не боїться ставити незручні запитання, вона свідомо загострює ситуацію, щоб вивести інших на щирість. Саме через її дії приховані образи, ревності та таємниці поступово виходять назовні. Вона не приймає компромісів, коли йдеться про правду, і не погоджується з тим, що заради збереження зовнішнього спокою можна замовчувати важливі речі.

Катрін змушує оточуючих замислитися над тим, якою є справжня ціна брехні, як вона руйнує довіру і впливає на людські стосунки. Через її слова і вчинки порушується питання: чи варто приховувати правду, якщо це веде до ще більших внутрішніх конфліктів і непорозумінь. Вона доводить, що навіть болюча правда є необхідною умовою для очищення стосунків і можливості їх переосмислення.

Водночас її прямолінійність має і зворотний бік: інколи вона не враховує почуттів інших, діє імпульсивно, що може ще більше загострювати ситуацію. Проте саме ця безкомпромісність робить її важливою рушійною силою розвитку подій, адже без неї багато таємниць так і залишилися б прихованими.

Таким чином, Катрін стає своєрідним провідником правди, адже саме через неї найчастіше озвучуються речі, які інші намагаються приховати. Вона уособлює прагнення до щирості та внутрішньої свободи, навіть якщо

шлях до цього супроводжується конфліктами, болем і зіткненням з реальністю.

Наскрізна дія

Наскрізна дія Катрін полягає у постійному прагненні викрити брехню і дійти до істини, що проходить через усі її вчинки від початку до кінця твору.

Дівчина відчуває напруження і недомовленість у родині, тому розуміє, що жінки легко почнуть сваритись і звинувачувати одна одну. Після виявлення «вбивства» її дія активізується: Катрін влаштовує допит, провокує інших на відвертість і не боїться вступати в конфлікти. Вона уважно спостерігає за поведінкою кожної героїні, намагається помітити суперечності в їхніх словах і поступово виводить їх на чисту воду.

Її наскрізна дія проявляється в тому, що вона не зупиняється навіть тоді, коли ситуація загострюється. Навпаки, чим більше відкривається таємниць, тим більш рішучою вона стає. Катрін послідовно руйнує ілюзію гармонійної родини, викриваючи приховані конфлікти, брехню та лицемірство.

Таким чином, її наскрізна дія – це безперервний рух до правди через викриття, конфлікт і наполегливий пошук істини, який визначає її поведінку протягом усього розвитку подій.

Зерно ролі

«Ми повинні пам'ятати, що театр творять люди за допомогою тільки їм доступного інструменту – людської сутності» [4, с. 51]. Ця думка Брука вказує, що зерно ролі можна розуміти як внутрішній центр персонажа, з якого народжуються поведінка, вчинки та реакції на сцені. Саме через актор оживляє образ та робить його справжнім для глядача

Зерном ролі Катрін є її прямолінійність. Вона завжди говорить те, що думає, і не намагається бути зручною чи вигідною для інших. Це саме та риса, яка не дозволяє їй мовчати, коли вона стикається з брехнею, лицемірством та несправедливістю. Для Катрін важливо називати речі своїми іменами, навіть якщо це може зруйнувати зовнішній спокій або викликати негативну реакцію з боку оточуючих.

Саме через свою прямолінійність вона часто здається різкою та імпульсивною. Її слова можуть звучати гостро, іноді навіть болісно для інших, але за цим стоїть не бажання образити, а внутрішня потреба в чесності. Вона не вміє приховувати свої думки чи емоції, тому діє відкрито й безпосередньо. Така поведінка робить її помітною і відрізняє від інших героїнь, які звикли маскувати свої справжні почуття.

Катрін часто сприймають як конфліктного персонажа, адже вона не боїться висловлювати власну позицію і вступати в суперечки. Вона відкрито викриває речі такими, якими вони є насправді, не прикрашаючи і не пом'якшуючи правду. Саме тому її присутність загострює ситуацію в домі: вона руйнує ілюзію гармонії та змушує інших героїнь виходити із зони комфорту.

Водночас її прямолінійність має глибший зміст. Вона стає інструментом, через який розкривається правда і оголюються справжні стосунки між персонажами. Катрін не просто конфліктує – вона змушує оточуючих замислитися над власними вчинками, над тим, як брехня впливає на людей і до яких наслідків вона може призвести. Таким чином, її прямота є не лише рисою характеру, а й рушійною силою розвитку подій у творі.

Сценічна задача

«Сценічна дія – це процес прагнення актора до певної мети та його пристосування до тих обставин, які проти нього заздалегідь поставлені» [10, с. 7].

Дія перша

Перша сцена: вдавати спокій і провокувати інших на конфлікт.

У цій сцені я намагаюсь вдавати наче нічого не трапилось, наче нічого не задумала. Радію зустрічі з сестрою. Водночас іронізую з подарунка Сюзон, це провокує невелику суперечку між нами. Відмовляюсь розбудити тата, на прохання Сюзон та образливо говорю про нього, бабуся стає на захист тата, а я виправдовую свої слова та нахвалюю його. Насміхаюсь з Огюстіни. Суперечка з тіткою перетікає в перепалку сестер Габі та Огюстіни.

Друга сцена: не пустити нікого до тата в кімнату.

Коли Луїза знаходить Марселя мертвим, я біжу до нього в кімнату, запираю її і краду ключ, після чого біжу в обійми матері. Коли Габі хоче піти в кімнату, я її зупиняю, але Габі все одно йде до кімнати та бачить, що двері зачинені й наказує мені повернути ключ, я розмахую ключем і попереджаю, що нікого не пущу у цю кімнату. Сюзон вимагає ключ, і я кидаю його, йду в обійми до Шанель. Жінки на чолі з Сюзон підіймаються по сходах, я попереджаю відійти, бо вбивця може бути там. Всі відскочили і закрили кімнату на ключ. Габі втрачає свідомість, поки всі допомагають їй, я краду ключ, підмінюю його і підкидаю до бабусі у в'язання.

Третя сцена: розпалювати конфлікти між жінками.

Попередньо я подзвонила сестрі батька, повідомила, що її брата вбито та їй треба прийти, після чого перерізала телефонний провід. Жінки намагаються викликати поліцію, але це їм не вдається. Присутні починають ставити одна одній питання і висловлювати перші підозри. Шанель хоче піднятися до господаря будинку, але двері зачинені. Бабуся розгортає

в'язання і звідти випадає ключ, вона кричить що їй його підкинули. Шанель збирається піднятися, але слова усіх присутніх її зупиняють, вона не хоче, щоб її підозрювали у вбивстві, і кладе ключ на стіл. Жінки починають сваритись, та звинувачувати одна одну, виказуючи давні претензії та секрети. Сюзон бере активну участь і допиті, я їй допомагаю. Габі збирається їхати по поліцію, у той час ми допитуємо Луїзу і дізнаємось, що Шанель грала в карти з сестрою тата. Входить Шанель, і ми починаємо допитувати її, я лаюсь, жінка робить мені зауваження, після чого в нас триває невелика суперечка, я повертаю розмову на допит Шанель. Вона говорить мені піти переодягнутися, я йду. Жінки почали суперечку, я повертаюсь на крик і катаюсь в бабусиному кріслі, кидаю гострі фрази. Мати повідомляє, що машину зламано. Присутні починають звинувачувати Габі у вбивстві, я підказую, що в книжках так часто роблять спадкоємці, за що отримую ляпас від матері.

Четверта сцена: підтримувати напругу, та видавати секрети.

З'являється П'єретта, повідомляє, що їй дзвонили і повідомили про вбивство. Жінки допитують її, з Габі в них відбувається відвертий конфлікт з взаємних звинувачень. П'єретта хоче піти до брата, але виявляє, що ключ підмінили. Я підсумовую всі витівки «вбивці». Жінка хоче дізнатись, хто тут хто, я виходжу, як солдат, і представляюсь. Мати знову сперечається з сестрою батька, втручається бабуся, представляє Огюстину, через що П'єретта дістає її лист до Марселя. Жінки знову починають допитувати сестру батька, я підкожую Сюзон, бабуся відштовхує мене вбік. Сюзон починає розслідування з початку. Вона допитала Габі і почала допитувати мене, я доповіла про нічну суперечку з тіткою, вона замахнулася на мене, тож я вирішила їй помститись і розповіла всім, як бачила, що вона вночі точила ніж. Огюстіна почала виправдовуватись, що це був гребінець, і Сюзон почала допитувати її. Після невеликого допиту інших жінок, виявилось, що Огюстіна була біля кімнати господаря, і я дорікнула мамі, що

якби вони жили в одній кімнаті, то вона все б знала. Габі обурилась і почала допитувати жінок самостійно. Вони знову почали активну суперечку, Сюзон всіх заспокоїла і я нагадала, що треба допитати ще її. Мене не захотіли слухати, але я доповіла що Сюзон до вбивства була в тата. Вона почала виправдовуватись і розповіла про вагітність. Луїза повідомила, що ворота зачинені і нам звідси не вибратись.

Дія друга

П'ята сцена: наводити паніку.

Я плачу на дивані, до мене підсідає Сюзон, я шкодую, що розповіла про її приїзд, вона заперечує і каже, що цим треба було поділитись, я розпитую про її нареченого, цікавлюсь, чи в нього є гроші, чи є брат, сестра говорить, що мені рано про таке думати, я злюсь на неї і йду. Габі повідомляє всіх, що собак було отруєно, жінки знову починають суперечку. Я зауважую, що всі брешуть і тому ми не можемо знайти вбивцю. Габі виявляє, що револьвер було викрадено, жінки панікують, а я заспокоюю, що поки ми разом нам нічого боятись. Огюстіні стає погано, жінки намагаються знайти ампули, я біжу допомагати шукати та робити укол. Ми повернулись і Габі повідомляє, що ліки Огюстіні знайшли під її ліжком, постає питання, хто це зробив, спускається Луїза, я запитую про її листи, вона переводить тему на відверті книжки під моїм ліжком, після чого бабуся звинувачує її в крадіжках. Шанель заступається за дівчину, тому далі допитують її, вона зізнається про карткові ігри, бабуся уточнює, чи грали вони з П'єреттою і Марселем втрюх, я жартую, чи хотіла вона бути четвертою, після чого бабуся замахується на мене палицею, а я увертаюсь. Жінки активно сваряться, звинувачують одна одну, я іронічно зауважую, яка в нас чудова сім'я, після чого нагадую Огюстіні, що вбивця вкрав її ампули, а вона дозволила собі зробити укол. Луїза заперечує, що ампули були цілі, і я зауважила, що не говорили про отруту в шприці, мати словом

закрила мені рота. На кухні проривається вода, після чого викривається бабусина брехня про гроші. Шанель повідомляє всім, що «вона зрозуміла», це породжує хвилю підозр і ми всі ховаємось, Шанель заходить в кімнату і нікого не бачить, тоді я стріляю, Шанель лякається і падає.

Шоста сцена: залякувати.

Через заметіль стається аварія і вимикається світло. Я надягнула чоловіче пальто, капелюх та рукавиці і закурюю цигарку. Габі йде вмикати світло. Огюстіна і Луїза, у якої в руках таця з кавою, зіштовхуються і перешіптуються, вмикається світло, жінки звертають на мене увагу і лякаються. Я повідомляю, що робила слідчий експеримент, починаю допитувати їх про Шанель, після чого висуюю свої здогадки і підозри, мене звинувачують, що я лякаю. Цікавлюсь, чи тітка стріляла колись, вона заперечує, я підтримую і жаліюсь, що тато мені не дозволяв. Луїза випадково відкриває бабусину схованку, я пропоную випити її вина. Я знову повертаю розмову до вбивці і обіцяю його знайти і стратити. Спускається Сюзон, я розпитую про Шанель та чи стріляла Сюзон колись. Вона гостро реагує, тому я зауважую, чи боїться вона правди. Огюстіна та Луїза думають закрити вікно, я застерігаю, що в шафах зазвичай ховаються вбивці. Ми всі п'ємо каву. Спускається Габі, ми помічаємо, що П'єретта зникла. Жінки обшукують її сумку та знаходять там зброю, я визначаю тип зброї.

Сьома сцена: провокувати.

Габі звинувачує інших в підозрах до неї і що вона від початку мала рацію, вона п'є каву та викладає свій варіант розвитку подій. Коли всі випили каву, Луїза згадує, що П'єретта була на кухні одна з кавником. Жінки панікують, я помічаю П'єретту хапаю зброю і направляю на неї, Сюзон забирає в мене пістолет і пропонує почекати, поки П'єретта вип'є каву сама. Жінка входить до кімнати, її допитують і змушують випити каву, вона відмовляється, але коли дізнається, що всі пили, окрім неї,

погоджується. Тоді я зауважую, що Луїза теж не пила. Тепер обидві жінки відмовляються пити, я пропоную П'єретті випити вдвох, та погоджується, але я її обманюю і не п'ю. Жінки звинувачують її у вбивстві і показують пістолет, вона заперечує, що її відбитків там немає. Луїза пропонує зв'язати драбини та перелізти стіну, я і Сюзон йдемо з нею.

Дев'ята сцена: не дати Сюзон розкрити мій план.

Ми повертаємось на звук пострілу. Повідомляємо, що перелізти стіну не вийшло. Сюзон згадує про дірку у стіні і йде перевіряти, я біжу за нею, мати не хоче мене пускати. Я біжу назад в кімнату беру підсвічник, вибігаю назад на вулицю, тітка Огюстіна біжить за мною, я кричу їй, що знаю хто вбивця, удаю наче мене вдарили по голові і кладу підсвічник поряд. П'єретта вийшла за мною, побачила і почала кликати на допомогу, мене заносять і кладуть на диван. Жінки допитуються, що трапилось, я брешу, що це була Сюзон, присутні беззаперечно звинуватили Сюзон у злочині. Коли сестра заходить, я заявляю, що знайшла отруту в її шафі, і що треба бити сильніше, вона дістає з кишені шматок моєї піжами, яка відірвалась, коли я закривала прохід у стіні. Сюзон повідомляє, що крикнула шоферу грузовика викликати поліцію. Загавкали собаки.

Десята сцена: розкрити увесь план, викликати відчуття провини у жінок, звинуватити їх в корисливості.

Спустилась Шанель та звернулась до мене. Я цікавлюсь, чи вона все знає, вона ствердно відповідає. Я розповідаю жінкам, як я спостерігала, бачила, як втомився тато, як жінки тягнули з нього гроші. Те, як теща відмовилась позичити гроші, те, як Огюстіна доносила плітки, те, як Габі кинула його і йде жити з компаньйоном який його розорив, те, як П'єретта попросила грошей, те, як Сюзон просила гроші, бо вона вагітна, і я зізнаюсь, як зайшла до тата і він плакав, сказав, що окрім мене в нього більше нікого немає. Всі лякаються, що я вбила тата, я заперечую і повідомляю, що він живий, що він все чув, що це був мій план інсценувати смерть. Дзвонила

П'єретті я, отруїла собак, закрила ворота, перерізала телефонний дріт, зламала машину, вкрала револьвер і гроші, підмінила ключ. Я радію, що всі в це повірили, питаю, чи Шанель бачила тата у вікні, вона стверджує. Я повідомляю, що ми з татом тепер поїдемо, я біжу до нього і кличу його. Чую постріл, кричу, звинувачую жінок у реальному вбивстві.

Характеристика Катрін та її стосунків з персонажами.

У цитатній характеристиці було використано текст з архіву театру Франка [8].

Як автор описує Катрін :

«Вона в піжамі. З недбалими короткими кісками. Схожа на чудернацьке кошеня.»

Як Катрін говорить про себе:

«КАТРІН. Різдвяний подарунок привезла?

СЮЗОН. Привезла. Шоколад.

КАТРІН. Могла б щось краще придумати.

СЮЗОН. Мені здавалося, що у п'ятнадцять літ, люди ще любляють шоколад!

КАТРІН. У п'ятнадцять - цілком можливо. Але в лютому мені вже – шістнадцять.

СЮЗОН. Ти добре збереглася!

КАТРІН. Не стану перечити.»

«ОГЮСТІНА. Ти ще замала для цієї бридоти.

КАТРІН. Замала? Мені вже шістнадцять!»

«КАТРІН. А ви мила дівчина, Луїзо!

ЛУЇЗА. Я іноді буваю різкою з вами...

КАТРІН. А я й не ображаюсь. Я знаю – я чудовисько. Мене треба вбити!»

«Тоді я все і влаштувала! Увесь цирк! Дзвінок П'єретті - це я! Телефонні дроти - теж я! Підсипала собакам снодійного, вивела з ладу автомобіль, украла револьвер і дві тисячі франків з маминої сумки – усе це теж я! Підмінила ключ від татової кімнати, щоб даремно не лізли до нього, - теж я. І ви в усе це повірили.»

Стосунки Катрін з батьком:

«КАТРІН. Не правда! Тата я шаную! Тільки по-своєму! Я в захваті від нього! Він вдягається як англієць. Він веселий, вправно водить машину, розтринькує гроші ніби в нього золоті копальні. Нам пощастило, Сюзон! Наш батько - герой роману. Знаєш, він обіцяв навчити мене водити машину! Ми з ним друзі! От! До того ж - він єдиний чоловік у домі.»

«КАТРІН. Тітко Огюстино, ти коли-небудь стріляла?

ОГЮСТИНА: Звісно, ні.

КАТРІН. (з сумом) Я теж ні. Навіть тато не дозволив мені стріляти в тирі на ярмарку... Усе та сама пісня: «Тобі не можна! Тобі ще рано!» Коли ж, нарешті, мені виповниться 20 років?!»

«Ти славна дівчинка. Ти багато читаєш і не любиш митися, але крім тебе у мене немає нікого в цілому світі! І я присяглася: «Здохну, але ти тату, будеш щасливий!»».

«Татку! Ти в усьому переконався. Я казала тобі правду, чуєш? Ми з тобою поїдемо!»

З цих цитат ми бачимо, що стосунки Катрін з батьком дуже близькі та довірливі, дівчинка любить тата, пишається ним і бажає йому щастя. Вона рівняється на нього. Хоч дівчина і поводить розпещено, тато для неї авторитет.

Стосунки Катрін з мамою:

«СЮЗОН. Вставай, вставай! Сестра приїхала! (Габі) А як вона вчиться в школі?»

ГАБІ: Пристойно. Вона дуже виросла, вона здорова. Це найголовніше.

БАБУСЯ: О, дуже буйна! Як уся теперішня молодь.

ГАБІ: А ти хочеш, щоб вона була істеричною, як Огюстина? Але ж їй лише 16 років!»

«ОГЮСТИНА: Це зовсім не для твого віку!

КАТРІН: Ох, мій вік! Шістнадцять, тітко!

ГАБІ: Ну, від читання шкоди немає. А от ходити п'ять разів до ванної кімнати — це означає будити весь дім!»

«ГАБІ: Суд розбереться, де правда, де брехня!

ЛУІЗА: І встановить: хто спадкоємець, і кому вигідна ця смерть.

ГАБІ: Не розумію.

КАТРІН: Ну, що тут не незрозумілого. У всіх книжках пишеться, що людей зазвичай вбивають їхні спадкоємці. Щоб скоріше дістати спадщину.

ГАБІ: *(кричить)* Читай краще підручники!»

«ГАБІ: Ти вешталася біля кімнати Марсея!

КАТРІН: От, бачиш, якби в тебе з татком була спільна спальня, ти б і сама все знала!

ГАБІ: *(задихаючись від обурення)* Це жахливо, коли діти починають судити своїх батьків!»

«ГАБІ: Катрін, ти замовкнеш, нестерпна дівчисько! Ти що, хочеш нас усіх звести з розуму?»

Стосунки Катрін з мамою складні. З одного боку жінка турбується і захищає її, з іншого буває з нею різка та груба. В свою чергу Катрін, більше любить і захищає тата, вчинки мами їй не приємні і вона не соромиться про це їй прямо говорити, вона тримає на неї образ, і видно як найбільше звинувачує її в жахливому ставленні до Марселя.

Стосунки Катрін з тіткою Огюстіною:

«КАТРІН: А ось і наша «прекрасна дама»!

ОГЮСТІНА: Я просила б ... І взагалі, я дуже незадоволена ...

КАТРІН: Чим саме, баронесса?

ОГЮСТІН: У тебе до ранку горіло світло! А двері скляні й все видно. Я не могла заснути. Ти, звісно, читала свої бридкі книжки?

КАТРІН: «Бридкі книжки» мовою тітки Огюстіни, це детективи, шпигунські і пригодницькі романи.

ОГЮСТІНА: Ти ще замала для цієї бридоти.

КАТРІН: Замала? Мені вже шістнадцять!»

«ОГЮСТІНА: Я куплю тобі абажур для лампи. Тоді читай хоч до ранку.

КАТРІН: Дякую. Краще дай гроші, я сама куплю.»

«ОГЮСТІНА: Не гнівайся, матусю. Я тебе дуже-дуже люблю. Я всіх люблю. Але чомусь нікому не подобається моя любов! Всі вважають, ніби це ненависть ...

КАТРІН: *(катаючись в бабусиному кріслі)* Любов - як вино! Якщо його не пити - воно скисне і перетвориться на оцет.»

«ОГЮСТІНА: І яке ж міцне слівце вона мені кинула! *(замахується на Катрін)*

КАТРІН: Ах так? Ну, за це я тобі помщуся! Я не хотіла говорити, але тим гірше для тебе. *(до всіх)* Коли я читала, я почула дивні звуки. Я встала і

подивилася в замкову щілину. Тітка стояла біля дзеркала, в руках у неї було щось виблискувало. Я тоді не звернула уваги, але тепер розумію — це був ніж! Вона його гострила! *(Показує, як саме. Усі скрикують.)*

ОГЮСТІНА: Нещасна! Книжки вивихнули їй мозок...

КАТРІН: А хто читає «Коханці в човні», не ти?

ОГЮСТІНА: Я не з тобою розмовляю! Я пояснюю всім іншим: у мене в руці був гребінець! Перламутровий. Я його чистила.»

Катрін не поважає свою тітку, вона завжди вступає з нею в конфлікт і провокує. Огюстіна складна персона, завжди всім незадоволена, плете інтриги, це не подобається Катрін, вона бачить брехливість тітки і тому навіть не намагається вдавати люб'язність до неї.

Стосунки Катрін з Сюзон:

«КАТРІН: Привіт предкам! Привіт сестричко! *(з їжджає по перилах сходів, кидається до Сюзон, падає з нею на диван)*

БАБУСЯ: Обережно!

КАТРІН: Різдвяний подарунок привезла?

СЮЗОН: Привезла. Шоколад.

КАТРІН: Могла б щось краще придумати!

СЮЗОН: Мені здавалося, що у п'ятнадцять літ, люди ще любляють шоколад!

КАТРІН: У п'ятнадцять - цілком можливо. Але в лютому мені вже - шістнадцять.

СЮЗОН: Ти добре збереглася!

КАТРІН: Не стану перечити.»

«СЮЗОН: Замовкни, Катрін! Тепер не час. Тато вбитий!»

«СЮЗОН: У це неможливо повірити... Знаєш, Катрін, я тебе дуже люблю!

КАТРІН: І я тебе теж... Значить, у тебе буде дитина, так?

СЮЗОН: Так!

КАТРІН: Даремно я розповіла, що ти приїжджала вночі.

СЮЗОН: Ні, це треба було розповісти!»

«СЮЗОН: Що ж ви відкрили?

КАТРІН: Твою шафу... Там лежала коробка з щурячою отрутою... Ой, боляче.

СЮЗОН: Ви знайшли в мене в шафі отруту?

КАТРІН: Знайшла.

СЮЗОН: Дивлюся я на тебе...

КАТРІН: Дивись.

СЮЗОН: Ні, це не ти... Здається, я тебе втратила.

КАТРІН: Могла втратити. Тільки треба було бити сильніше...

СЮЗОН: Ти чудовисько! Ти смієш звинувачувати мене? А це що? (виймає з кишені клапоть тканини) Убивця погано приховав сліди. Залишив речовий доказ! Це клапоть твоєї піжами, сестричко? Ну, що ти скажеш про моє відкриття?

КАТРІН: Воно варте мого...

СЮЗОН: Нічого! Тепер усе буде гаразд! Я крикнула водієві вантажівки — він зупинився, щоб поправити вантаж. Поліція вже їде. Чекати недовго.

КАТРІН: Отже, боротьба не на життя, а на смерть. Залишилися двоє підозрюваних. Але поліції потрібен буде один.»

Катрін любить Сюзон як сестру, вони близькі, часто підтримують одна одну. Катрін часто порівнюють з сестрою, дорікають, що вона не така хороша, дівчині це не подобається, вона знає не ідеальний секрет Сюзон і наважується викрити його, хоч і щиро шкодує про цей вчинок.

Стосунки Катрін з іншими персонажами :

«ШАНЕЛЬ: Але в одному вони мають рацію — у питанні виховання Катрін.

КАТРІН: Чорт забирай! А я й не підозрювала, що існує така проблема.

ШАНЕЛЬ: Ти лихословиш на кожному кроці, жуєш жуйку за столом, нишком куриш, читаєш ці дурні детективи. Що не книжка — самі трупи.

КАТРІН: О-ля-ля! Яка ж ти відстала, моя бідна Шанель!

ШАНЕЛЬ: Сюзон у твоєму віці поводитися краще.

КАТРІН: Характери різні!»

«БАБУСЯ: О, дуже буйна! Як уся теперішня молодь.»

«ЛУЇЗА: Ампули були цілі.

КАТРІН: А я й не сказала, що ви додали отрути в шприц.»

В посібнику А. Обертинської зазначено «Драма - це боротьба, а конфлікт - її рушійна сила» [7, с. 11].

Катрін постійно провокує інших на конфлікт, вона не добирає слів, висловлюється прямо, тому більшість не терпить її нахабство. Дівчина часто бачить, як жінки маніпулюють, брешуть, лицемірять, тому таким чином вона намагається чинити їм опір, виводити їх з себе, щоб вони показали свої справжні обличчя.

Загалом, в цій родині прослідковуються складні сімейні стосунки. Майже ніколи вони не бувають щирими, якщо справа не стосується взаємної ненависті, тому навіть з найближчими доводиться бути насторожі, обирати слова або, навпаки, захищатися нападом.

РОЗДІЛ 3

ТВОРЧИЙ ЗАДУМ ОБРАЗУ ТА ЙОГО СЦЕНІЧНЕ ВТІЛЕННЯ

3.1. Творчий задум образу Катрін

Характер Катрін є складним. На перший погляд – це розбещений підліток, різка, зухвала, вперта. Вона не добирає слів і постійно конфліктує з оточуючими, але в цей же час дівчина є розумною, глибокою та допитливою. Вона вміє любити і цінувати, вміє слухати. Дівчина пізнає цей світ через книжки, хоч і специфічні, вміє читати та розрізняти мотиви людей, відстоювати власні кордони. Вона не з тих, хто терпить, якщо їй щось не подобається – скаже та обов’язково виправить. Дівчина впевнена в собі, впевнена в своїх силах. Катрін дійсно розумна і хитра, а також дуже прямолінійна. Для неї не існує перешкод, навіть якщо доведеться йти по головах, вона це зробить.

Характерність дівчини проявляється в її бунтарській поведінці. Вона постійно сперечається, ніколи не добирає слова. Вона намагається здаватися дорослою, починає курити, читати дорослі книжки, влізати в дорослі розмови. Її злить те, як говорять про її вік, те, як постійно щось забороняють, вона живе у постійному протесті. Вона порушує ті рамки, які їй намагаються нав’язати, руйнує очікування, часто робить це агресивно і зухвало, тому її слова можуть ігнорувати, незважаючи на те, що вона говорить щиро та правдиво.

Вона активна, часто зносить все на своєму шляху, це створює дискомфорт та зайву мороку мешканцям будинку. Дівчина часто діє імпульсивно, помиляється та шкодує про свої вчинки. Це свідчить про її наївність та недосвідченість, а також те, що вона переоцінює свої знання. Водночас саме ця імпульсивність робить її поведінку щирою. Вона не вміє приховувати емоції, тому реагує прямо й емоційно, навіть якщо це призводить до конфліктів.

Мета Катрін викрити правду та покарати винних. Коли життя в домі стає нестерпним, коли брехня оточує скрізь, можна боротись або прийняти ці правила. Катрін обирає боротись. Дівчина хоче протистояти всім жінкам у домі, вона переконана, що так жити більше не можна. Дівчина щиро вірить у можливість змінити все на краще, і тому не боїться діяти.

Що можна зробити щоб викрити правду: зіткнути брехню і спостерігати, як не витримує фасад. Більшість людей переконана, що можна брехати вічно, і ніхто та ніколи не дізнається, що відбувалося насправді. Але більшість також забуває, що коли ти не щирий: ти плутаєшся, агресивно відповідаєш та втрачаєш самоконтроль.

Катрін чудово знає справжні обличчя жінок, тому для неї не секрет, як вивести їх на чисту воду. Вона розробляє план і втілює його сама, вона переконана, що жінки здатні самі все зруйнувати. Коли обставини виводять їх з зони комфорту, коли чужі докори та підозри заганяють в кут, жінки проявляють справжніх себе, не залишаючи жодних таємниць.

Дівчина діє обережно, продумано. Вона намагається не видавати свого захвату від того, як виконується її план, вміло підкидає гострі слова, провокативні теми. Вона намагається триматись осторонь розслідування, але при цьому направляє жінок в правильне для неї русло.

3.2. Сценічне втілення образу Катрін

Під час перегляду вистави «Вісім люблячих жінок» образ Катрін для мене здався досить близьким [11]. Деякі речі часто здаються мені не справедливими та обурливими, тому я, як і Катрін, бажаю виправити це, протистояти кривдникам. Для мене образ Катрін – це втілення справедливості, це – голос моралі, це – привід згадати, наскільки важливо бути щирими і чесними в своєму житті.

Працюючи над образом, мені було важливо передати її імпульсивність і різкість. Це проявлялося у текстах, у іронічних фразях та насмішках. Як вказував М. Вороний «Рухи і жести відбивають в собі часто стиль епохи (поклони, повертання), вони виявляють вдачу, характер особи і опріч того жести йдуть в певній гармонії з логічними наголосами мови» [6, с. 55]. Мені як виконавиці ролі було важливо виглядати просто, неохайно: яскравий домашній одяг, який буде виділятися на фоні інших «ідеальних картинок», необережно зібрані дві коси, які будуть додавати комічності та суперечливості внутрішнього та зовнішнього. При цьому залишати після себе враження розумного персонажа, сильного персонажа, бути тією, хто не боїться бути собою.

Важливо було виводити партнерів на сцені на конфлікт, навчитись провокувати їх, ставити в незручне становище та змушувати протистояти моїм нападам.

За словами Курбаса «Актор - це людина: 1) що має здатність до тривання в наміченому уявою ритмі; 2) уміння винаходити і демонструвати в матеріалі – в людині (в собі самому) та в іншому матеріалі театру – символи для передачі зображуваної реальності» [5, с.74]. Таким чином, Курбас розглядав актора не лише як виконавця ролі, а як творця художнього образу, який через пластику, ритм, голос, рух і внутрішній стан здатний передавати глибокий зміст твору. Різкість у рухах і словах, неохайність та необережність роблять образ Катрін живим та правдивим.

ВИСНОВКИ

Працюючи над роллю Катрін з п'єси «Вісім люблячих жінок» я виконала наступні завдання:

- ознайомила з творчістю Робера Тома, визначила проблематику, тему та ідею п'єси;
- визначила композиційну побудову п'єси;
- ознайомила з специфікою роботи в жанрі комедія-детекти;
- знайшла образність у монолозі, в роботі над дійовим аналізом ролі, визначила вихідну подію, запропоновані обставини, конфлікти;
- визначила надзавдання, наскрізну дію та зерно ролі;
- розкрила етапи сценічного втілення вистави.

Усі ці етапи сприяли не лише кращому розумінні п'єси, а й створенню цілісного образу Катрін. У процесі роботи віднайшла відповіді на важливі питання, нові пристосування та краще усвідомила мотиви персонажа. Стало зрозуміло як поєднати зовнішню зухвалість і внутрішню вразливість. Це допомогло передати роль більш живо та переконливо.

Таким чином, виконана робота допомогла не лише проаналізувати твір, а й сформуванню глибше розуміння образу героїні та особливостей його сценічного втілення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акторська майстерність видовищ та масових свят : метод. рек. до підготовки та захисту курсових робіт для здобувачів ступеня «Бакалавр» спец. 026 «Сценічне мистецтво» / уклад.: Г. П. Погребняк, В. С. Гирич. – Київ : НАКККіМ, 2023. – 32 с.
2. Барнич М. М. Майстерність актора. Техніка «обману» : навч. посібник, видання 2-ге, виправлене та доповнене. Київ : Ліра-К, 2016. 304 с.
3. Біль Р. І. Виховання акторської харизми : методичний посібник. Вінниця : Нова книга, 2013. 232 с.
4. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр. Львів : вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2005. 136 с.
5. Курбас Лесь Філософія театру / упоряд. М. Лабінський. – Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. – 917 с.
6. Микола Вороний «Театр і драма» : Вид-во «Волосожар» – Київ: 1913. – 166 с.
7. Обертинська А. П. Основи теорії драми та сценарної майстерності : навч. посіб. – Київ : ДАКККіМ, 2002. – 132 с.
8. Робер Тома. «Вісім люблячих жінок». Архів театру ім. Івана Франка.
9. Станіславський К.С. Робота актора над собою : факсим. вид. – Львів : ВЦ ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. – 671 с.
10. Зайцев В. Майстерність артиста і ведучого : навч. посіб. – Київ : НАКККіМ, 2016. – 234 с.
11. Робер Тома «8 люблячих жінок» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://musicdrama.com.ua/vistavy/eightlovingwomen/> – Дата звернення: 26.04.2026.

12. Шлемко О. Д. Положення про демонстрацію творчого проєкту здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Акторська майстерність» Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: введено в дію наказом ректора від 23.02.2022 р. № 10-0. Київ : НАКККиМ, 2022. 36 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/such_mystetstva/kafedra_rezhysury/Polozhenni_pro_tvorchyi_project_op_actor_mastery.pdf – Дата звернення: 26.04.2026.
13. Eight Women/ IMDb. – Реж. Francois Ozon. – Режим доступу: [IMDb – 8 Women \(2002\)](#) – Дата звернення: 26.04.2026.
14. Robert Thomas [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nordiska.dk/authors/robert-thomas> – Дата звернення: 26.04.2026.
15. Trap for a Lonely Man [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://littletheatresouthport.co.uk/wp-content/uploads/2023/11/71-5-Trap-for-a-Lonely-Man-Jan-09.pdf> – Дата звернення: 26.04.2026.

ДОДАТКИ

Рис.4.1. «Афіша вистави «Вісім люблячих жінок»

Рис. 4.2. «Сцена з вистави»

Рис.1.3. «Сцена з вистави»